

CHILD PSYCHOLOGY AND CHILD CARE - B

Note : Attempt *one* question each from Sections A, B, C and D carrying 10 marks each. Section E is compulsory consisting of 10 short answer type questions carrying 2 marks each.

(SECTION-A)

- I. Define Child Development and discuss its objectives.
- II. Discuss the importance of Motor Development in child's life. Write down about Arm and Hand skills of the child.

(SECTION-B)

- III. Define Social Development. What role Family plays in the social development of the child ?
- IV. Define Personality. Describe the chief factors affecting it.

(SECTION-C)

- V. Distinguish between Breast feeding and Bottle feeding.
- VI. Describe Prenatal development and factors affecting it.

(SECTION-D)

- VII. Describe any two Digestive disturbances among children.
- VIII. Stealing is a common form of behavioural problem among children. Explain.

(SECTION-E)

- IX. Write short notes on the following :

- (a) Flu
- (b) Useful and harmful aspects of Anger.
- (c) Principles affecting Physical Development.
- (d) Factors affecting Language Development.
- (e) Curiosity
- (f) Define Weaning.
- (g) Constipation
- (h) Thumb-sucking.
- (i) Socialization
- (j) How can we define Emotion ?

(2×10=20)

(PUNJABI VERSION)

ਨੋਟ : ਭਾਗ A, B, C ਅਤੇ D ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ E ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

(ਭਾਗ-A)

- I. ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਆਸਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- II. ਕਿਰਿਆਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ? ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ। ਬਾਂਹ ਅਤੇ ਹੱਥ ਦੇ ਕੌਸ਼ਲਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

(ਭਾਗ-B)

- III. ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਆਸਾ ਲਿਖੋ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ?
- IV. ਵਿਆਕਤਿਤਵ ਦੀ ਪਰਿਆਸਾ ਦਿਓ। ਵਿਆਕਤਿਤਵ ਵਿਕਾਸ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

- V. ਮਾਂ ਦਾ ਢੱਧ ਚੰਘਾਉਣ ਅਤੇ ਬੋਤਲ ਤੋਂ ਢੱਧ ਪਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ ।
(ਭਾਗ-C)
- VI. ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ ।
(ਭਾਗ-D)
- VII. ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਪਾਚਨ ਵਿਘਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।
- VIII. ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਥੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੱਸਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਿਸਮ ਹੈ । ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।
(ਭਾਗ-E)
- IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਸੰਬੰਧ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (a) ਫੁੱਲ
  - (b) ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਪਹਿਲੂ ।
  - (c) ਸ਼ਗੀਰਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਧਾਂਤ ।
  - (d) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ ।
  - (e) ਉਤਸੁਕਤਾ
  - (f) ਢੱਧ ਛੁਡਾਉਣ (Weaning) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ ।
  - (g) ਕਬਜ਼
  - (h) ਅੰਗਰਾ ਚੂਸਣਾ ।
  - (i) ਸਮੱਜੀਕਰਣ
  - (j) ਸੰਵੇਗ (Emotion) ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

(2×10=20)